

եթէ կ'ուզէք՝ «նախակիրէկեան-հաթեան» նշա-
նագրով գրուած է, ինչպէս եւ Յարգ. Հրա-
տարակիւն՝ «ոչ հաստատապէս այլ կարծեօք
միայն թէ Հ-ՄԻՐ-ն պատկանին», ըսած է:
(Հ.Մ. 1899, էջ 16):

Առաջին երկու բողոքակնիքներուն վրայի
տառերն այնքան մաշած եւ արուած են՝ որ
կարելի չէ մէջէն ի եւ է տառաձեւ մը կամ
նշանագիր մը ճանչնալ, ուստի եւ ուս-յոյ՝ անըն-
թեռնիկ են: Թերեւս ուրիշ որ մը, ազատ ժամա-
նակ ունեցած ասեմն, նորէն զբաղման անոնցմով:
Միայն վրայի գրութեանց հետքերէն կրնանք ապա-
հովարար հետեցընել թէ քննադատ նշաններն
իսկ գալով երրորդ քառանկին կըրոյն՝
— զուտ եզրիպատկան մէջնադրոյժ տառերով
գրուած է: — Այնն սկսեալ առաջին բողոքակ

նշանագիր կը ներկայացընէ՝ «Ի-
տ-ի», եւ արեգական գաղափարա-
նիշն է, որ եւ կը նշանակէ՝ «ԲԱ
աստուածն», — «արեգակն աս-
տուած» հետեւաբար կը բարդացուի՝
ԲԱ: Անոր աակի յարորդ նշանը կը ներկայացընէ՝
սակոր մը կամ սահմանագիծ, եւ կը կարգացուի՝
ՄԵՆ: Երրորդ երրորդ նշանն է՝ իւր գաղափարա-
նիշը մանաւանդ երբ գրուի երեք անգամ՝ վրայն
վրայ: «Ս» արդ ընդ վէտմէտները զոյգող այս
երրորդ տառը կը կարգացուի՝ Ն: Բայց այստեղ
առանձին արժէք մը չունի, այլ նախընթաց ՄԵՆ
տառին ձայնական լրում (complément phoné-
tique) է, եւ կը յայտնէ՝ թէ իրմէ առիկ նշանը
պէտք է կարգաւ —ն վերջաւորութեամբ, ինչ-
պէս ալ է ՄԵՆ նշանագիրն: Այս բանը բաւա-
կան կը դիւրացընէ եզրիպատկան արձանագրու-
թեանց ընթերցումն, որուն շատ քիչ անգամ
կը հանդիպինք բեւեռագիր արձանագրութեանց
մէջ: Ցակի չորրորդ գծիկը մէկ կ'ույժ թողով՝
անցնինք ձախ կողմի նշաններուն: — Առաջինն
որ գտակ մը կը ներկայացընէ, կը կարգացուի
նշանակէ՝ Ն: Բայց ասիկայ շիշդ իրեն ձայնական

արժէքով: Իսկ անոր աակինը թէեւ նշանը չէ կը
ներկայացընէ, որ «ՄԱ գիցուհայն» — «ար-
գարութեան», խորհրդանշանն է եւ կը կարգա-
ցուի՝ ՄԱ, հաւանական է թէ կըրոյն փորագրելն
կողմէ եւ կամ Յարգ. Հրատարակչէն ընդօր-
նակութեան սխալ մ'ըլլայ: Արդ կարելի է թէ
պարզապէս փետուր մը կամ՝ որ նոյն է եղէգի
մը մէջ՝ տերեւը ներկայացընէ այդ նշանն, այս-
ինքն՝ ըլլայ սա տառն, որ կը կարգացուի՝ Ա:

Հիմայ գանք վերը յետաձգուած վերջին
տառին, որ ծայրը կեւ գծիկի մը ձեւն ունի,
չկարենալով որոշել թէ կ'ընէ կը ներկայացընէ
կամ թէ որ գաղափարանիշն է՝ դիմեցի եզրիպ-
ատկան արձանագիրութեան ուսուցչին՝ Պր.
Մասպերոյի՝ օգնութեան, որ ըսաւ՝ թէ այդ
գծիկը կամ պակասաւոր բառի մը անշարժ
կերպով գծուած մէկ տառն է, եւ կամ՝ պարզ
բիծ մըն է, կըրոյն վրայ գրուուած, արտաքին
ն եւ է պատճառով: Իսկ ընթերցումն եւ մեկ-
նութիւնն հաստատեց եզրիպատկաններն ուսուցչի:
Արդ վերեւ թուած իւրաքանչիւր տառին
ձայնական արժէքն իրարու քով բերելով՝ կ'ու-
նենանք,

ԲԱ-էն-Ա-ՄԵՆ,

կամ աւելի շիշդէ՝

ԱՄԵՆ-էն-ԲԱ,

որոնց երկուքն ալ կը նշանակեն՝ «Աման աս-
տուծոյ արեւն»:

Ինչոքից կը ճիշդ գիտնալ թէ՛ ո՛ր է այս
ԱՄԵՆ-էն-ԲԱ անունը կրող անձն. արդեօք Թա-
գաւոր մըն է, թէ՛ պարզապէս եզրիպատկան պաշ-
տօնեայ մը: Այս մասին տուայնա՞նք Պր. Մա-
սպերոյի՝ բան մը ՀՏԱՅՈՒՆԻ, այլ թղթատելով
Բրուզզի եւ այլ եզրիպատկաններու կողմէ կաղ-
մուած արդարացուցականներն՝ այս անունն հետքն
իսկ չգտայ: Մանկթուն եւս չի յիշեր զայն:

Պարիս, 10 Յունուար 1899:

Կ. Յ. ՐԱՍՄԱՆՅԱՆ

ՄԱՅՆԱԲՈՍՍԱԿԱՆ

Նորիցեանց Դ. Մոնթեսանդի, Պատմութիւն 75ա-
մնայ զոյգութեան Ներքինեան Հայոց Հոգեւոր Դպրոցի
որ ի Թիֆլիզ (1824—1899 Հատոր Ա. (1824—1850):
Վեց պատկերով:

Հրատարակութիւն Հոգաբարձութեան Դպրոցի:
Տիֆ. տպ. Յ. Մարտ, 1898. Մեծ 80 էջ 498:

Լուսնեւի ունինք մեծ գործք մը, բազմա-
կողմանի է լի դիւանական յիշատակարաններով, որ
պատեւ կը բերէ՝ նման բազմաթիւ գործերով ար-

ն Այս առթիւ հարկ կը համարի ինչորեւ Գեոր.
Թ. Ա. Պաշտանէն որ Հաւորի նշն թուով ծանցած
կրիպերի ձեւագրին ընթերցման համար առէն հարաւոր
միջոցները ձեռք առնու եւ ծանուցանէ Հրատարակու,
կարելի է որ թանկագին հրուածիւն մը պարտաւէ պն:
Թուարեւի բաժնին համար՝ կարելի է դիմել տեղւոյն այն
հասարակութեան առաջնորդ եպիսկոպոսին օգնութեան: